

**UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRICOLE
ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ A BANATULUI
„REGELE MIHAI I AL ROMÂNIEI” DIN TIMIȘOARA**

FACULTATEA DE MANAGEMENT AGRICOL

ȘERBAN VICTORIA

TEZĂ DE DOCTORAT

**CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC:
PROF.UNIV.DR.ING. CORNELIA PETROMAN**

**TIMIȘOARA
2016**

**UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRICOLE
ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ A BANATULUI
„REGELE MIHAI I AL ROMÂNIEI” DIN TIMIȘOARA**

FACULTATEA DE MANAGEMENT AGRICOL

ȘERBAN VICTORIA

TEZĂ DE DOCTORAT

**CERCETĂRI PRIVIND ÎMBUNĂTĂȚIREA
MANAGEMENTULUI ÎN FERMELE DE PĂSĂRI**

**CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC:
PROF.UNIV.DR.ING. CORNELIA PETROMAN**

**TIMIȘOARA
2016**

REZUMAT

Creșterea și exploatarea păsărilor este determinată în primul rând de necesitatea transformării produselor vegetale în produse de origine animală, procesul de transformare implicând atât consumul de resurse materiale cât și consumuri forță de muncă umană, determinând creșterea valorii produselor zootehnice.

Datorită particularităților biologice ale păsărilor, creșterea lor a devenit o activitate importantă, carnea de pasăre fiind cerută de către consumatori mai ales datorită însușirilor gustative deosebite, a însușirilor lor culinare (se poate pregăti cu ușurință în foarte multe și variate rețete), dar mai ales pentru digestibilitatea și valoarea nutritivă superioară.

Performanțele fermelor avicole sunt influențate de capacitatea acestora de a se integra în mediul lor, de capacitatea acțiunilor în valorificarea oportunităților, puterea de a face față situațiilor nefavorabile și riscurilor cu care se confruntă. Fermele de succes trebuie să aibă o viziune orientată din exterior către interior, raportarea eficientă la tendințele de evoluție a mediului extern presupunând cercetarea atentă a tuturor componentelor sale, a interacțiunii dintre acestea, precum și a impactului lor asupra pieței și evident asupra activității unității de producție. Pentru fundamentarea politicii de marketing al exploatației trebuie analizate evoluțiile diverselor componente ale mediului extern și crearea unui sistem care să monitorizeze evoluția pieței. Acest sistem va fi constituit dintr-un angrenaj de indicatori ce trebuie urmăriți la diferite intervale de timp: volumul vânzărilor, cota de piață, indicele de penetrare pe piață, informațiile despre consumatori, informațiile despre concurență, informațiile despre produs, distribuție și promovare.

Prezentul demers științific cu titlul ” **CERCETĂRI PRIVIND ÎMBUNĂTĂȚIEREA MANAGEMENTULUI ÎN FERMELE DE PĂSĂRI**”, este structurat în două părți, pe parcursul a șase capitole, astfel capitolul 1 și 2 fac parte din prima parte ”Cercetări documentare” și capitolele 3,4,5 și 6 din partea a doua ”Cercetări proprii”, având ca scop principal analiza și propunerea unor soluții, în urma efectuării studiilor și interpretării rezultatelor obținute, pentru îmbunătățirea managementului în fermele profesionale mici și mijlocii de păsări din județul Timiș.

În primul capitol denumit ”**POSIBILITĂȚI DE CREȘTERE ȘI EXPLOATARE A PĂSĂRILOR**”, am analizat în linii mari caracteristicile sistemelor și tehnologiilor moderne de creștere și exploatare, dar și a exploatațiilor de creștere a păsărilor, determinând condițiile de amplasare a fermelor; modalitățile de alegere a tipului de adăpost dar și funcțiile și principiile de funcționare a exploatațiilor de păsări.

Sistemele de creștere și exploatare a animalelor prezintă caracteristici diferite, astfel **sistemul de exploatare extensiv, poate fi practicat în exploatațiile neprofesionale de dimensiuni mici**, unde numărul păsărilor este redus, întreținerea făcându-se în libertate în spații îngrădite, uneori chiar înierbate, fără investiții mari în asigurarea și distribuția furajelor, apei, factorilor de microclimat,

sistemul semiintensiv de creștere și exploatare a păsărilor, poate fi aplicat în exploatațile profesionale mici și chiar în ferme nemodernizate, unde întreținerea păsărilor se face în semilibertate, în cadrul acestui sistem puii sunt crescuți o perioadă în puiernițe în funcție de anotimp apoi în semilibertate pentru a beneficia de soare și libertate, în timp ce **sistemul intensiv de creștere și exploatare**, se caracterizează prin întreținerea păsărilor în adăposturi cu microclimat controlat, toate activitățile sunt mecanizate, hrănirea, adăparea, evacuarea dejecțiilor, colectarea ouălor.

În capitolul 2 denumit ” MANAGEMENTUL ȘI MARKETINGUL FERMELOR DE PĂSĂRI”, am tratat teme de interes deosebit pentru domeniul analizat și anume managementul fermelor de păsări, marketingul produselor avicole și preferințele consumatorilor pentru produsele obținute de la păsări, constând următoarele:

Cercetările din domeniu au determinat perfecționarea managementului luării deciziilor, bazat pe utilizarea modelelor comportamentale, care arată că managerii sunt mai puțin sistematici, mai puțin reflexivi, mai reactivi și mai puțin organizați. Modelele comportamentale descriu 6 caracteristici manageriale: volum mare de muncă făcută cu viteză mare; varietate și fragmentare; rezolvarea situațiilor de criză; rețea complexă de interacțiuni și contacte și preferință puternică pentru mediile verbale orale.

Performanța în managementul marketingului în cazul oricărei ferme de creștere și exploatare a păsărilor este influențată de o serie de capacități printre care: cea de integrare în mediul economic, cea a acțiunilor sale în valorificarea oportunităților, cea de a face față situațiilor nefavorabile și ricurilor care amenință biosecuritatea fermei dar și cea de a face față riscurilor de mediu.

Partea de cercetări proprii debutează cu capitolul 3 denumit ”METODOLOGIA CERCETĂRII”, pe parcursul acestui capitol am prezentat scopul și obiectivele acestui demers științific, informațiile care au stat la baza realizării acestei teze, ipoteza și etapele de lucru dar și prezentarea arealului luat în studiu.

Am stabilit ca și obiective următoarele: determinarea evoluției efectivelor de păsări și a producțiilor acestora, la nivel mondial, european și național; determinarea factorilor care influențează producțiile individuale și totale ale păsărilor de fermă, aspecte în evaluarea carcaselor, calitatea acestora în funcție de durata de păstrare în depozite până la efectuarea distribuției; determinarea calității ouălor distribuite pe piață; stabilirea preferințelor consumatorilor de carne de pasăre și produse din carne și determinarea tipologiilor de consum; propunerea unor tehnologii moderne pentru îmbunătățirea managementului protecției păsărilor, îmbunătățirea managementului riscului în fermele de păsări, reducerea poluării aerului, apei și solului din arealul fermelor de păsări; propunerea spre implementare a unor soluții în vederea perfecționării managementului de fermă în general, și în fermele de păsări în special, prin perfecționarea tehnicilor de planificare, organizare, monitorizare, antrenare și proiectare a structurii organizaționale și evaluarea alternativelor în vederea atingerii performanțelor; îmbunătățirea managementului marketingului prin găsirea de noi nișe de piață, fidelizarea consumatorilor și îmbunătățirea distribuției prin elaborarea de strategii pe termen mediu și

lung privind diversificarea producției fermei, în funcție de preferințele consumatorilor de pe piața potențială și tendințele privind consumul de produse avicole.

Pentru atingerea obiectivelor propuse am parcurs o serie de etape: elaborarea planurilor de analiză și a indicatorilor de îndeplinit; culegerea informațiilor, analizarea și interpretarea lor; elaborarea de strategii pentru îmbunătățirea activității fermelor de păsări; prelucrarea, interpretarea și compararea informațiilor culese cu cercetările altor specialiști și cu rezultatele proprii; analiza și interpretarea rezultatelor obținute în urma cercetărilor întreprinse, formularea de concluzii și recomandări pentru eficientizarea activității.

Pe parcursul capitolului 4 denumit ” STUDII PRIVIND SECTORUL DE CREȘTERE ȘI EXPLOATARE A PĂSĂRILOR LA NIVEL NAȚIONAL, REGIONAL ȘI LOCAL”, am realizat cercetări privind: factorii care influențează producțiile păsărilor, dinamica efectivelor de păsări și a producțiilor și consumul de carne de pasăre și ouă în județul Timiș.

În ceea ce privește efectivele de păsări am constat la nivel mondial o creștere, în anul 2007 față de anul 2003 în India, depășind, în ambii ani, numărul total al celorlalte specii de animale domestice, în țara noastră, densitatea animalelor exprimată ca număr de unități de animale pe ha, până la aderarea țării noastre la Uniunea Europeană a fost, mai mare decât a Estoniei, Letoniei, Lituaniei sau Slovaciei și ca a Bulgariei, Estoniei, Letoniei, Lituaniei sau Slovaciei în anul 2007, dar în scădere constantă din anul 2003 până la finele perioadei analizate, cel mai mare număr de exploatații la nivelul țării noastre este deținut de grupa de găini ouătoare (2285444 exploatații), urmate de cele pentru pui, găini și cocoși pentru carne (1532543 exploatații) și de rațe (315995 exploatații).

Un rol deosebit de important în cadrul acestei teze de doctorat îl joacă și subpunctul 4.3. denumit ”Cercetări privind consumul de carne de pasăre și ouă în județul Timiș”, pe parcursul căruia am prezentat rezultatele cercetării întreprinse prin aplicarea unui chestionar pe un eșantion 816 respondenți, atât din mediul rural (Periam, Lovrin, Pădureni, Tormac)) cât și din mediul urban (Recaș, Jimbolia, Sânnicolau Mare), cercetare ce a urmărit: evaluarea consumului alimentar, determinarea preferințelor pentru produsele obținute de la pasăre, determinarea atitudinii pentru un anumit produs avicol; aflarea cunoștințelor despre modul de procesare, prelucrare a unui produs avicol; determinarea calității produselor clasice și cele tradiționale; dar și determinarea locului produselor obținute de la păsări în coșul de cumpărături.

În urma introducerii și interpretării rezultatelor am constat următoarele: segmentele de vârstă 21-30 de ani, 31-40 de ani și 41-50 ani bărbați servesc masa la fast food în schimb femeile din aceleași segmente servesc masa la fast food într-un număr mai mic; 266 persoane chestionate, adică 32,6% declară că consumă ouă de două ori pe săptămână, ponderea bărbaților fiind de 19,85%; în preferințele bărbaților carnea de pasăre este pe primul loc cu o pondere de 19,48% din totalul respondenților. Și în preferințele femeilor carnea de pasăre se află pe primul loc, urmată de carnea de pește, în schimb în preferințele bărbaților pe locul doi se află carnea de porc; în cazul bărbaților 170 dintre respondenți, adică 20,83%, declară că consumul de carne a scăzut în ultimii cinci ani în timp ce 124 dintre

respondenți, adică 15,20% declară că consumul de carne a crescut, iar în cazul femeilor 153 respondente (18,75%), declară că consumul de carne de pasăre a crescut.

Capitolul 5 cu titlul ”PROPUNEREA ȘI IMPLEMENTAREA DE TEHNOLOGII MODERNE PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA MANAGEMENTULUI PROTECȚIEI PĂSĂRILOR”, cuprinde date privind vulnerabilitatea și necesitatea protecției în fermele de păsări; sistematizarea interioară a fermelor pentru prevenirea contaminării; managementul deșeurilor; îmbunătățirea managementului riscului în fermele de păsări; implementarea măsurilor de biosecuritate în fermele de păsări.

La nivel de ferme trebuie să se stabilească și să se pună în aplicare un sistem de trasabilitate care are menirea de a permite identificarea contaminanților și sursele de contaminare. În industria materilor prime utilizate pentru producerea furajelor, operațiunea de trasabilitate de la recepția materiei prime până la expedierea produselor finite va trebui să reflecte natura proceselor de fabricație. Pentru biosecuritatea fermelor, distribuția păsărilor, produsele obținute în fermă, dejecțiile și autorizarea lor sanitar- veterinară trebuie respectate dotările pentru menținerea imunității păsărilor și asigurarea condițiilor de biosecuritate.

Pentru realizarea de performanțe în procesul de management al riscului se impune calificarea superioară a managerilor și a resursei umane implicată în procesele de asigurare a bunăstării păsărilor și asigurarea sănătății lor.

Ultimului capitol al acestei teze denumit ”POSIBILITĂȚI DE PERFECTIONARE A MANAGEMENTULUI ÎN FERMELE DE PĂSĂRI”, este împărțit în trei subpuncte 5.1. Perfecționarea managementului afacerilor în fermele de păsări, 5.2. Perfecționarea managementului în elaborarea de produse noi și branduri de fermă și 5.3. Perfecționarea marketingului fermelor de păsări prin implementarea de noi strategii de distribuție.

Pentru perfecționarea managementului afacerilor într-o exploatație de păsări, credem că trebuie acordată cea mai mare atenție managementului marketingului și managementului resurselor umane. Dimensiunea resurselor umane în fermele de păsări are o importanță covârșitoare, caracterizându-se printr-un nivel ridicat de implicare în producerea și distribuția produselor obținute la ferme, lucru ce face ca rolul intervenției managerilor să aibă dimensiuni universale. Din aceste motive considerăm că managementul forței de muncă este o funcție critică ce determină succesul sau eșecul unității avicole indiferent de specializarea producției, ouă sau carne. Am multe ferme de păsări de succes pun accent pe angajarea, formarea și antrenarea resurselor umane în activitățile de producere și distribuție ceea ce face ca aceste ferme să difere de altele prin succesele obținute din toate punctele de vedere.

Pentru perfecționarea marketingului fermelor de păsări am propus a fi adoptate și implementate următoarele strategii: perfecționarea marketingului pe canalele de distribuție și perfecționarea promovării produselor obținute în ferme.

Perfecționare marketingului pe canalele de distribuție are ca scop culegerea informațiilor din surse primare prin observare, experimente și anchete, având în vedere: corelarea obiectivelor de marketing cu rezultatele analizei situației existente; stabilirea obiectivelor concrete ale activității de marketing; stabilirea obiectivelor de marketing în contextul celor 6 P al mixului de marketing și segmentarea pieței.

Prezentul demers științific se încheie cu o serie de concluzii pertinente privind domeniul analizat, dar și o amplă bibliografie care cuprinde cărți și articole publicate de cercetătorii din domeniul creșterii și exploatarei păsărilor, dar și lucrările științifice prin intermediul cărora a avut loc diseminarea rezultatelor cercetărilor mele de pe parcursul celor trei ani de doctorat, lucrări care sunt publicate în reviste indexate BDI dar și ISI. În finalul lucrării se găsește anexat chestionarul în forma lui de aplicare.